

THEMA: GEVELBEKLEDING

Houten gevelbekleding is al lang geen hekkensluiter meer op de begroting. Een beeldbepalende houten jas staat hoog in aanzien vanwege zijn uitstraling én duurzaamheid. Samenwerkingsvormen waarbij eindoplossingen voor gevelbekleding of complete gevels in plaats van separate producten geleverd worden, winnen steeds meer terrein.

SAMENWERKEN VOOR HOUTEN GEVEL

Gevelspecialist Derako Facadesystems onderkent een duidelijk toenemende vraag naar houten gevelbekleding. "Dat geldt ook voor de luxere gevelproducten bij de bouw van villa's", zo vertelt Richard de Wit, product- en salesmanager van Derako. "Verder valt de vraag naar gemodificeerd hout op." Jurian den Besten van

Platowood signaleert op het gebied van gevelbekleding eveneens een duidelijke trend naar duurzaamheid/gemodificeerde producten. "Wij zien verder een toenemende belangstelling voor geplatonsiseerd inlands hout, voornamelijk populieren, waarbij de ecologische voetafdruk zeer klein is. Lokale beschikbaarheid, dit is in-

clusief België en Duitsland, speelt daarbij tevens een rol."

Nieuw bij Platowood is Color Eco, een milieuvriendelijke kleurlijn voor de eigen gevelbekleding. "Met Platowood hebben we een ecologisch verantwoord product in handen, het is onlogisch dat af te werken met niet-ecologische

Het Platowood op Villa Okkenbroek is afgewerkt met Weathered Color Eco.

**TREND NAAR DUURZAAM
EN GEMODIFICEERD**

Project distributiecentrum in Son en Breugel (Platowood).

producten. In onze zoektocht naar een zo milieuvriendelijk mogelijke coating kwamen we uit bij de Belgische producent Rubio Monocoat, die een volledig gifvrij product levert op basis van lijnzaadolie met 0% VOC. Samen ontwikkelden we in totaal 22 semi-transparante kleuren, die voor het overgrote deel in november 2016 zijn gelanceerd. Drie varianten waren al voorgedaan onder de noemer van Weathered Color Eco, de vergrijsde tinten voor vuren, fraké en populieren. Rubio Monocoat heeft deze tinten exact nagemaakt, uitgaand van de drie natuurlijk vergrijsde houtsoorten." Weathered Color Eco is onderhoudsvrij. Rond de tien projecten met Platowood gevelbekleding in de nieuwe kleurlijn zijn inmiddels in uitvoering of al opgeleverd. De meeste hiervan in Weathered Color Eco. Verder is er keuze uit trendy 'kleuren' als Shou Sugi Ban, Driftwood en Pure, maar ook traditionelere waaronder Mahonie, Kersen en Western red cedar.

ECOLOGISCH VERANTWOORD Opvallend is hoe snel de nieuwe lijn is doorgedrongen in de markt. Den Besten verklaart: "We hebben een aantal goed werkende netwerken opgebouwd via architecten en projectontwikkelaars. Deze blijven heel belangrijk voor ons. We beschikken verder over een dealernetwerk en tevens zijn we actief op sociale media."

Een zeer recent voorbeeldproject afgewerkt met Weathered Color Eco is Villa Okkenbroek waar ongeveer 3.000 m² Platowood van inlands populieren is toegepast. "Eigenaar en bewoner Henk Jansen was met Reitsema en Partners Architecten uit Rijssen op zoek gegaan naar zo milieuvriendelijk mogelijke materialen en kwam bij ons uit voor de gevelbekleding. Hij is erg trots op zijn ecologisch verantwoorde gevel- en dakbekleding", aldus Jurian den Besten. In Son en Breugel komt binnenkort een groot distributiecentrum, New Logic VI ontwikkeld door Dokvast, waarvan een zijkant bekleed gaat worden met 4.500 m² Platowood vuren, afgewerkt met Pure Eco. Dokvast is een ontwikkelaar van vastgoed die de ambitie heeft dit zo duurzaam

mogelijk te doen, de architect is Habeon Architecten uit Roelofarendsveen. Gevelbekleding in echt Shou-Sugi-Ban, volgens

Japanse traditie gebrand en daarmee duurzaam hout, verheugt zich in een snel toenemende belangstelling. Producent Zwarthout, waarvan de productiefaciliteit na een brand tegenwoordig gevestigd is in Leersum, is de enige in Nederland en omliggende landen België en Duitsland die dit ambacht beroepsmatig beoefent. Eigenaar Pieter Weijnen: "Mensen raken meer bekend met onze producten. Het zingt een beetje rond; we merken dat we gevolgd worden en krijgen veel telefoontjes. Af en toe denkt iemand het zelf te kunnen, maar het resultaat is vrijwel altijd slecht voor ons imago." De techniek komt voort uit de Japanse wabi-sabi filosofie, die uitgaat van de schoonheid van veroudering.

JAPANESE PROVINCIES Lariks komt als houtsoort het dichtst bij het Japanse naaldhout dat voor het basisproduct Naoshima gebruikt wordt. "Lariks heeft zijn voor- en nadelen. Het heeft na het branden een nogal ruw uiterlijk en door het hoge harsgehalte krijg je als je het na het bran-

Project Villa Meijendel van VVKH Architecten met Zwarthout.

Zwarthout is duurzaam en zorgt voor een levendige glans.

den borstelt 'pitjes' in het hout. Douglas is stukken minder ruw, heeft minder hars en dus ook minder 'pitjes'. We bewerken momenteel circa 75% douglas." Zwarthout ontwikkelde zelf varianten op Naoshima; de diverse producten kregen namen mee van Japanse provincies.

In Meijndel is naar een ontwerp van VVKH Architecten in Leiden een bijzondere villa gebouwd met gevelbekleding van Zwarthout. Projectarchitect Ronald Knappers vertelt: "De opdrachtgever wilde een, ten opzichte van de grote, witte villa's die in de buurt waren gerealiseerd, bescheiden huis. Deels hebben we de villa onder de grond gesitueerd, het zichtbare deel hebben we zoveel mogelijk in de omgeving laten opgaan. Het zwarte hout zorgt ervoor dat het huis minder opvalt en als het ware wegvallt ten opzichte van de omringende bosrand. Het materiaal komt voort uit de omgeving van de villa, maar geeft ook een extra laag aan het ontwerp mee. Dankzij het proces van verbranden wordt het hout niet alleen veel duurzamer, het zorgt ook voor een levendige glans die het gebouw laat meekleuren met het licht."

Knappers heeft veel gekeken naar Japanse traditionele gebouwen waar deze verbrandingstechniek is toegepast en kwam in contact met Pieter Weijnen van Zwarthout, die zijn huis met dit materiaal heeft bekleed. "De opdrachtgever wilde het materiaal zeer graag als gevelmateriaal, hoewel er op dat moment nog geen KOMO-certificaat voor bestond." Bouwbedrijf Kon uit Noordeloos heeft de gevelbekleding bevestigd.

CO₂-NEUTRAAL Het is voor Weijnen belangrijk om CO₂-neutraal te werken. "Misschien doen we dat al, maar we kunnen dat nog niet aantonen. We zijn bezig met tests die dat wel kunnen." De prijs van deze gevelbekleding is vanwege het ambachtelijke karakter hoog. Hoe het zich exact verhoudt tot andere producten is Weijnen niet bekend. "De mensen die voor ons hout kiezen zijn echte liefhebbers, zij willen het per se hebben en zijn bereid de prijs te betalen. Het is ook wel eens gebeurd dat onze, door de architect geplande, gevelbekleding uiteindelijk werd wegbezuinigd."

Derako Facadesystems en Zwarthout zetten ongeveer anderhalf jaar geleden een samenwerkingsverband op. Voor een villa in Den Haag, ontworpen door Rau Architects in Amsterdam, leverde Derako voor het eerst hun blind bevestigde gevelbekledingssysteem met gebrand hout van Zwarthout. Richard de Wit van Derako: "Hieraan voorafgaand is uitgebreid onderzoek gedaan om zeker te weten of dit technisch haalbaar is. Gekozen is voor douglas. Wij schaven het ruwe hout naar het gewenste profiel. Zwarthout brandt en borstelt de delen, behalve de achterzijde, waarna wij de groeven ten behoeve van de bevestiging trekken en het hout van een zwarte coating voorzien. Vervolgens wordt het als maatwerkpakket geleverd." Andere projecten zijn intussen in uitvoering of onderweg.

Een volgend product van de samenwerking tus-

Villa met barnwood van Robuust Barnwood.

sen Derako en Zwarthout, te weten Accoya gevelbekleding, is net uitontwikkeld. Accoyahout gebrand door Zwarthout kreeg van dit bedrijf de naam Marugame; het zal binnenkort de gevels van een gebouw in het Franse Lille sieren. "Het gaat om een voor ons enorm project, waar 2.700 vierkante meter hout in gaat zitten; onze hele productie in 2015 bedroeg 5.000 vierkante meter", aldus Weijnen. In dit geval is Zwarthout benaderd door de betrokken architect.

SAMENWERKING Andere aparte en jonge

eend in de gevelbekledingsbij is Robuust Maatwerk, dat onder de naam Robuust Barnwood 'barnwood' (= oud schuurhout) levert. Het bedrijf krijgt net als Zwarthout veel belangstelling, zowel van architecten als van de schrijvende pers. Eigenaar Rob Ghijsen: "Onlangs stonden we in de Telegraaf en naar aanleiding daarvan kregen we ook weer veel verzoeken om informatie."

Robuust Barnwood importeert uit de VS, Canada en een aantal Europese landen hout afkomstig van oude schuren, zowel eiken als naaldhout. Voor op de gevel wordt uitsluitend

Noord-Amerikaans eikenhout gebruikt. “De meeste afnemers benaderen ons rechtstreeks of via de aannemer. Verder leverden we veel hout aan een groothandel, waar we blij mee zijn, maar we weten daardoor niet altijd waar onze producten toegepast worden.” Robuust Maatwerk startte in 2015 en maakte afgelopen jaar een sterke groei door. Er zijn nu al zes mensen aan het werk.

Om de klant van advies tot en met de bevestiging van gevelbekleding het best van dienst te kunnen zijn, initieerde Ghijssen een samenwerkingsverband met lijmspecialist Frencken en met leverancier van bevestigingsmiddelen Borgh, wat gebeurde onder de naam Barnwood FIX Concept. Vanuit een vroeger leven - Ghijssen had eerder een aannemingsbedrijf - kende hij beide partijen. Frencken zorgt voor het sealen van de kopse kanten van de barnwood planken en levert tevens de voor de bevestiging benodigde montagelijm. Buitenankers van Borgh maken het mogelijk dat de gevelbekleding als een losse schil om het gebouw ‘zweeft’.

De rolverdeling binnen de samenwerking is duidelijk: het initiatief ligt volledig bij Robuust Barnwood. “Het bevestigen kunnen wij uitvoeren, maar de klant kan het ook door een zelf gekozen aannemer laten doen. In dat laatste geval zorgen wij dat alles klaar ligt en geven we uitgebreid voorlichting over het bevestigen.”

HOGЕ SEGMENT Robuust Maatwerk staat niet op de komende BouwBeurs in Utrecht, wel zijn er producten te zien in de stand van Frencken die daar wel aanwezig is. Verder beschikt Robuust Maatwerk over een showroom waar alle producten, ook het hout ten behoeve van meubels en andere interieurtoepassingen, en eindproducten getoond worden. “Aan de vraagkant is de verhouding tussen het meubel- en gevelhout momenteel circa 75% om 25%”, aldus Ghijssen.

Barnwood-gevelbekleding ligt qua prijs beduidend boven een dure houtsoort als padoek en is daarmee vooral geschikt voor het hoogste marktsegment. “Het hout is schaars, moet per container vervoerd worden en uiteindelijk willen we er ook wat aan verdienen. Wij vinden het een heel mooi product, waar we veel vertrouwen in hebben en we willen ook wel exclusief zijn. Een deel van de belangstellenden struikelt over de prijs.” Een eigenaar van een te renoveren villa in dezelfde omgeving waar een eerder project was uitgevoerd, toonde zich over het oude hout zo enthousiast dat hij het op een deel van de gevel en op zijn voordeur en garagedeur toepaste.

FRAKÉ Een samenwerkingsverband tussen Derako en Houtheadel Van Dam te Bunnik betreft gemodificeerd fraké dat door Van Dam met de naam Fraké Noir op de markt wordt gezet. Richard de Wit: “Hiermee zijn nog geen projecten uitgevoerd. Er wordt wel, vooral van de kant van architecten, veel interesse in getoond.” Een project met het Derako gevelbekledings-

systeem met thermisch gemodificeerd fraké (in dit geval naamloos) is de nieuwbouw van het Prinses Maxima Centrum voor Kinderoncologie in Utrecht, naar een ontwerp van architectenbureau LIAG uit Den Haag. Het gebouw waarop maar liefst 6.000 vierkante meter fraké wordt bevestigd, is momenteel in uitvoering. “De buitengevels van het centrum zijn ziekenhuisachtig wit en steriel; in de binnentuinen en patio’s is de sfeer natuurlijk en rustgevend. De architect had aanvankelijk eiken in gedachten. Wij leveren een totaalpakket en geven advies met betrekking tot de beste oplossing. In dit geval was dat gemodificeerd fraké”, stelt De Wit.

TOTAALOPLOSSING Ruim een jaar geleden introduceerde Foreco Houtconstructies Plan@Wood, een ‘totaaloplossing voor houten gevels’. Het gaat hierbij om het goed op elkaar afstemmen van houtsoort, detaillering, bewerking, coating, montage en onderhoud. Klaas Jan Swager van Foreco: “Je levert een goed product, maar wat heb je er aan als bijvoorbeeld na een aantal jaren de brandveiligheid ervan niet meer in orde is? Hoewel de combinatie van coating en brandvertraging zeer belangrijk is, lijkt dat aan de vraagkant nog niet bij iedereen helemaal doorgedrongen te zijn. Architecten hebben duidelijke esthetische eisen en willen een ‘garantie’ op

de uitstraling. Wij gaan in gesprek met een coatingapplicator over hoe een project eruit moet zien en eruit moet blijven zien.”

Opvallend is volgens Swager dat geen enkel project exact hetzelfde is, al is een aantal elementen altijd aanwezig. “Klanten vragen tegenwoordig niet meer om informatie over een product, maar willen een gesprek waarin je gezamenlijk tot de beste oplossing komt.” Bij Plan@Wood kiest die klant voor Waxed Wood, wat staat voor verduurzaamd en waterafstotend hout, of voor Safewood. Dat laatste betreft waterdampbestendig en brandvertragend hout, dat is afgewerkt met Woodstain of met het brandvertragende Fire Stain. Een juiste detaillering, montage en dergelijke zorgen voor behoud van kwaliteit en uitstraling gedurende het hele leven van het project.

Plan@Wood wordt uitgevoerd in samenwerking met Lonza Wood Protection, Drywood Coatings en Lenferink MVA. Aan het einde van de levenscyclus van het project wordt voor het hout een andere bestemming gezocht. “Het wordt gedemonteerd en bijvoorbeeld als tweedehands hout aangeboden. Er zijn architecten die er actief om vragen en er zijn ook marktpartijen die dit soort hout opkopen”, aldus Swager. Naast de voordelen voor de klant, zijn er tevens voor het milieu grote voordelen te behalen met Plan@Wood. ■

Een stukje fraké in het nieuwe Prinses Maxima Centrum.